

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж рр 14/22
11.2.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Зорице Булајић, председника већа, Станиславе Митровић и Ирене Вуковић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., ..., чији је пуномоћник Мирјана Недељков, адвокат из Ниша, Обреновићева бр 46, ТПЦ “Калча”, други спрат, ламела А, локал 5/2, против тужене Републике Србије, Министарство правде, Привредни суд у Пожаревцу, коју заступа Државно правобранилаштво у Београду, Косовска бр. 31 - одељење у Пожаревцу, ради накнаде материјалне штете, одлучујући о жалби тужене изјављене против пресуде Основног суда у Великој Плани Прр1 2/20 од 21.7.2021. године, у седници већа одржаној дана 11.2.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована жалба тужене и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Основног суда у Великој Плани Прр1 2/20 од 21.7.2021. године.

ОДБИЈА СЕ захтев тужене за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Образложење

Побијаном пресудом, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиље и обавезана је тужена да тужиљи на име накнаде имовинске штете изазване повредом права на суђење у разумном року исплати износ неисплаћеног потраживања у поступку стечаја Ст бр. 25/10 који се води пред Привредним судом у Пожаревцу у износу од 360.472,80 динара, са законском затезном каматом од дана пресуђења па до коначне исплате. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да тужиљи накнади трошкове парничног поступка у износу од 61.500,00 динара са законском затезном каматом на досуђени износ трошкова почев од извршности пресуде па до коначне исплате.

Против наведене пресуде жалбу је благовремено изјавила тужена, побијајући је у целости из свих законских разлога.

Испитујући побијану пресуду у границама прописаним чланом 386 ЗПП, апелациони суд је оценио да је жалба тужене неоснована.

У проведеном поступку првостепени суд није учинио ниједну битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 ЗПП на које другостепени суд пази по службеној дужности. Пресуда нема недостатака због којих се не може испитати јер је за своју одлуку првостепени суд дао јасне и образложене разлоге, те је неоснован жалбени навод тужене да је учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 12 ЗПП.

Правилно је првостепени суд утврдио чињенично стање и то да је правноснажним решењем Привредног апелационог суда у Београду Рж. Ст. 2237/19 од 15.5.2019. године делимично усвојена жалба предлагача, овде тужиље па је приначено решење Привредног суда у Пожаревцу Р4. Ст. 38/19 од 16.4.2019. године у ставу првом и другом изреке и утврђено да је предлагачу, овде тужиљи, повређено право на суђење у разумном року у стечајном поступку који се води пред Привредним судом у Пожаревцу у предмету Ст 25/10 и наложено стечајном судији да у том предмету у року од четири месеца од дана пријема решења предузме све мере и радње које су нужне за окончање стечајног поступка. Решењем Трговинског суда у Пожаревцу Ст 15/2009 од 9.10.2009. године отворен је стечајни поступак над стечајним дужником “Перкон” у ликвидацији Велика Плана, а за стечајног управника именована је Агенција за приватизацију Републике Србије – Центар за стечај. Тужиљи је остало неисплаћено судском одлуком утврђено потраживање из радног односа, према стечајном дужнику, по основу неисплаћених зарада у четвртном исплатном реду у износу од 360.472,80 динара, у складу са извештајем Привредног суда у Пожаревцу Су бр. 48/2020-97/1 од 28.9.2020. године. Стечајни поступак окончан је доношењем решења о закључењу стечајног поступка Ст 25/10 од 20.6.2019 године, које је постало правноснажно 5.7.2019. године. Тужена није пружила доказ да је тужиљи исплаћен износ потраживања од 360.472,80 динара.

Поступак стечаја спроводи Агенција за приватизацију Центар за спровођење стечаја у вези члана 14 став 9 Закона о стечајном поступку (“Службени гласник РС”, бр. 84/2004, 85/2005 и 104/2009) с обзиром да је капитал стечајног дужника већински у друштвеној својини. С обзиром да је стечајни дужник правно лице који у већинском друштвеном власништву ступањем на снагу Закона о изменама и допунама Закона о агенцији за лицензирање стечајних управника 2015. године поступак стечаја над стечајним дужником спроводи Агенција за лицензирање стечајних управника.

На основу утврђеног чињеничног стања правилно је првостепени суд применом материјалног права цитираног у образложењу побијане пресуде обавезао тужену да тужиљи накнади штету коју је услед повреде права на суђење у разумном року претрпела, а која се огледа у ненаплаћеном потраживању према стечајном дужнику. Наиме, тужиља је имала потраживање према стечајном дужнику са већинским друштвеним капиталом, које јој је након отварања стечаја признато и разврстано у четврти исплатни ред. Стечајни поступак није окончан у разумном року због чега је

решењем од 15.5.2019. године утврђена повреда овог тужилиног уставног права. Тужила није у стечају у целости намирила своје потраживање чиме јој је умањена имовина у висини преосталог признатог потраживања и тиме нанета штета у смислу члана 58 Устава Републике Србије и члана 155 Закона о облигационим односима. Како је сходно члану 31 Закона о заштити права на суђење у разумном року одговорност државе за имовинску штету која се претрпи због повреде права на суђење у разумном року објективна, то је тужена у обавези да тужили накнади ову штету на основу члана 172 и 173 Закона о облигационим односима.

С обзиром да тужила као последицу повреде права на суђење у разумном року, трпи имовинску штету у висини ненаплаћеног потраживања које јој је утврђено у стечајном поступку, то тужена дугује тужили на тако обрачунато и признато потраживање и затезну камату и то од тренутка када ју је тужила позвала на исплату, односно од дана подношења тужбе, у смислу члана 31 Закона о заштити права на суђење у разумном року и члана 324 у вези са чланом 277 ЗОО, због чега је правилно првостепени суд на износ главног дуга тужили досудио законску затезну камату од дана пресуђења, крећући се у границама тужбеног захтева.

Неосновани су наводи у жалби тужене којима се оспорава њена одговорност за штету коју је претрпела тужила као и да тужила сходно правилу о терету доказивања није пружила доказе о узрочно-последичној вези између радње и последице, односно поступања суда и проузроковане имовинске штете.

Ово из разлога што је право на правично суђење зајемчено чланом 32 Устава Републике Србије, према којој одредби свако има право да независан, непристрасан и законом већ установљени суд, правично и у разумном року јавно расправи и одлучи о његовим правима и обавезама, основаности сумње која је била разлог за покретање поступка, као и о оптужбама против њега. Један од сегмената права на правично суђење јесте право на суђење у разумном року. Члан 6 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода предвиђа да свако, током одлучивања о његовим грађанским правима и обавезама или о кривичној оптужби против њега, има право на правичну и јавну расправу у разумном року пред независним и непристрасним судом образованим на основу закона.

Закон о заштити права на суђење у разумном року предвиђа и одваја правна средства за убрзање поступка, од оних која служе правичном задовољењу. Коришћење првих је процесна претпоставка за коришћење других. У погледу испуњености услова за накнаду штете, поред постојања правноснажне одлуке председника суда којом је утврђена повреда права на суђење у разумном року, примењују се и одредбе Закона о облигационим односима о објективној одговорности тужене државе (на основу члана 31 Закона о заштити права на суђење у разумном року) и мерила за оцену трајања суђења у смислу наведеног закона.

Код постојања усвајајуће одлуке председника суда о повреди права на суђење у разумном року, тужена се не може у потпуности ослободити одговорности за имовинску штету, ако је штета настала и ако се може довести у узрочно-последичну везу са том повредом права.

У одлуци Уставног суда Уж 2430/17 од 24.12.2018.године изражен је став да пропуст суда да намири потраживања подносилаца уставних жалби утврђена у стечајном поступку који се води против стечајног дужника, који је имао претежан државни капитал, представља повреду права подносилаца на мирно уживање имовине из члана 58 Устава РС, коју чине потраживања утврђена судским одлукама. Наглашено је и да према ставовима Европског суда за људска права, постоји одговорност државе за повреду права на имовину када запослени и бивши запослени друштвених предузећа, односно предузећа са уделом државног или друштвеног капитала, не могу да наплате своја потраживања по основу рада због неделотворног спровођења судског поступка у којем је тражена наплата тих потраживања, што значи да је услов за истицање повреде права на имовину у овим случајевима претходно утврђивање да извршни или стечајни поступак у коме поверилац треба да намири своје потраживање није делотворан, дакле да неразумно дуго траје. Европски суд за људска права је у пресуди од 15.1.2008.године у предмету Качапор и други против Србије, у истоврсној чињеничној и правној ситуацији, утврдио постојање повреде права на правично суђење из члана 6 став 1 Европске конвенције за заштиту људских права и права на мирно уживање имовине из члана 1 Протокола бр. 1 уз Конвенцију, истичући да дужник-друштвено предузеће “Војин Поповић-домаћа радиност”, над којим је отворен стечајни поступак, и поред чињенице да је посебно правно лице, не ужива довољно институционалне и радне самосталности у односу на државу да би био ослобођен својих обавеза по Конвенцији, због чега су одбијене примедбе Владе Републике Србије да се држава не може сматрати одговорном за предузећа у друштвеном власништву.

Према наведеном, правилно је првостепени суд утврдио да је тужиљи причињена штета с обзиром да је доказала да се њено потраживање неће моћи наплатити у стечајном поступку. Према пракси ЕСЉП у истоврсним предметима, држава је обавезана да подносиоцима представки исплати ненаплаћене износе досуђене правноснажним судским одлукама (укључујући и призната потраживања у стечајном поступку), при чему за остварење права тужиоца није од утицаја да ли стечајни поступак још увек траје (у пресуди “Јовичић и др против Србије” од 13.1.2015.године констатовано је да је стечајни поступак још увек у току, а досуђена је материјална штета у висини ненаплаћеног дела потраживања досуђених судским одлукама, које су постале правоснажне пре коначне приватизације стечајног дужника).

Како се постојање узрочно-последичне везе између повреде права на суђење у разумном року и материјалне штете у виду немогућности наплате потраживања признатог одлуком надлежног органа претпоставља у случају да је стечајни дужник привредни субјект са већинским друштвеним или државним капиталом, односно да стечајни дужник “не ужива довољно институционалне и радне самосталности у односу на државу”, тужена Република Србија би била обавезна на накнаду материјалне штете тужиљи, сагласно установљеној објективној одговорности из члана 31 став 3 Закона о заштити права на суђење у разумном року, уколико је стечајни дужник у већинском власништву државе.

Другачијем одлучивању не води ни жалбено указивање да је услед погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања првостепени суд погрешно применио материјално право и погрешно оценио приговор недостатка активне легитимације. Ово са разлога што је првостепени суд утврдио да је тужиљи повређено право на суђење у

разумном року због дугог трајања стечајног поступка над њеним послодавцем што је управо разлог немогућности наплате њених потраживања, чиме је ценио и прихватио да је иста активно легитимисана, због чега је, супротно наводима жалбе, правилна и оцена првостепеног суда приговора недостатка пасивне легитимације.

Структуру имовинске штете коју трпи тужила због неокончања поступка стечаја у разумном року правилно је суд утврдио из извештаја Привредног суда у Пожаревцу Су бр. 48/2020-97/1 од 28.9.2020. године, према коме су наведени подаци преузети из приказа стечајног управника о учешћу поверилаца 4. исплатног реда у неизмиреним потраживањима који је саставни део завршног рачуна стечајног управника који је суду поднет дана 5.6.2019. године, у складу са Решењем о главној деоби Ст 25/10 од 2.3.2018. године, због чега су супротни наводи жалбе без основа.

Неосновани су и наводи у жалби да првостепени суд није поуздано утврдио да ли се потраживање тужиле односи на период када је дужник био приватизован или на период пре приватизације. Ово из разлога што тужени ове наводе није истицао током поступка, нити је током поступка пружио доказе којима потврђује своје тврдње, због чега се на ове наводе не може ни у жалби са успехом позивати па исти сходно члану 372 став 1 ЗПП не могу бити предмет оцене другостепеног суда.

Остали жалбени наводи били су предмет правилне оцене првостепеног суда чије разлоге прихвата и овај суд због чега их посебно не образлаже на основу овлашћања из одредбе члана 396 ЗПП.

Правилна је и одлука о трошковима поступка јер је донета правилном применом чланова 153, 154 и 163 ЗПП, сходно важећој Тарифи о наградама и накнади трошкова за рад адвоката у Републици Србији (“Службени гласник РС” бр. 121/12 ... 37/21), у време доношења одлуке, због чега су наводи у жалби да је суд требао да примени Тарифу која је важила у време предузимања сваке радње у поступку оцењени као неосновани.

Са свега наведеног на основу члана 390 ЗПП одлучено је као у ставу првом изреке.

С обзиром да тужена није успела са жалбом на основу члана 165 став 1 у вези члана 153 ЗПП одлучено је као у ставу другом изреке.

Председник већа – судија
Зорица Булајић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић